

Nro. 19.

**A' FELS. CSÁS. RNAK ÉS A. KIRÁLYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.**

*Indult Bétsből, Kedden September 4-ik napján
1804-ik esztendőben.*

Austriai Birodalom.

Az Esztergomi Érseki Káptalannak két igen érdemes tágját, úgymint L. F. T. Görgey Marton Kánonok Urat, Toporcznak örökösét, Tek. Somogy Vármegyében a' Sz. Lászlói Præpstágnak Præpostját, és az Esztergomi Érseki Káptalannak Custosát és Kanonokját, nem különben L. F. T. Arady János Nepomek Kanonok, Sz Györgvi Præpost, Nyitrai Fő Elperest és Apostoli Fő Notarius Urat, újabb egyházi méltosággal méltoztatott dicsőségesen uralkodó Fels. Fejedelmünk megtisztelni, Ugyan is az elsőbbet Méltos. Szabó András Kassai Püspök Eö Nagysága helyett, az

Észtergomi Érseki Megyében suffraganeus Püspökké, az utólsobbat pedig Dulcinai válaltzott Püspökké tette, 's az által nyilván meg bizonyította, mennyire betűlje a' vallást, annak hiv szolgait, 's a' papi személyekben a' tündöklő virtust. — Az utólsóbb, úgymint Dulcinai Vál. Püspök Eö Nagysága azon Érseki Káptalannak Könyvtárát jobb rendbe szedoi, 's újabb újabb hasznos munkákkal meg gazdagítani szándékozik. E' mellett a' Váci Kir. Siket Némak Instituma eránt való szent szándékát is, mellyről esztendővel ennekötte a' Magy. Kurir emlékezett vala, végre hajani igyekezik.

Méltos. Sírvári és Felső Vidéki Gróf Szeccsényi Lajos ifjú Ur Eö Nagvságát, a' Dunán túl lévő Districtualis törvényes Tábának szám felett való Assessorát, Nagy Méltóságú Gróf Szeccsényi Ferencz, Somogy Vármegyei Főispán és a' Fels. Septemviralis Tábla Birája Eö Excellentziájának kedves fiát, mind d tső öseinek érdemeire, mind pedig személyes szép virtusaira, és egynehány esztendőtől fogva viselt hivataljában mutatott talentomaira, s buzgóságára nézve, a' Fels. Kir. udvari Magy. Kamarának betsülletből való Tanácsosává tenni mó oztatott Fels. Urunk.

Ö Császári és Királyi Felségeknek Brünben való mulatásokról, illetén tudósítást vettünk a' múlt Augustus 28-ik napján:

„Ö Csász. Kir. Felségeknek ide lett érkezések előtt egy nappal, úgymond, ö Kir. fő Hertzegsége Károly Feldmarsal a' Turaszi táborhelyre menván a' Jézus Szerzeteseinek volt rezidentiajába szállott bé kedves testvéreivel Nádor Ispány Jó-

bet és Lajos Kir. Fő hercegekkel, és Albert Sax-Tesseni Kir. herczeggel együtt.“

„Augustus 24 ikén, dél előtt Károly Feldmarsal Ö Kir. Fő Hertzegsége, az ott lévő fő Generalisokat, és Morva Országának mostani fő kormányzója Gróf Dietrichstein, a' Brünni politica és törvényes dolgokra ügyelő hivatalnak tagjait Eö Császári Felsegénéél bé mutatták, 's azután később az oda való herczegi Püspök herczeg Schrattenbach Ö Cs. Kir. Felsegéhez audientiára bocsáttatott. — Dél után Ö Felsege a' jelenvölt fő Generalitástól kisirtetve a' Brünni Spielberg nevezeű híres erőfletet látogatta meg, és a' most ott lévő rabokat is meg szemlélte. Efte mind Ö Cs. Kir. Felsegek, mind Károly Feldmarsal Ö Kir. Fő Hertzegsége az ide való nemzeti teatrumra mentek, a' hol rendkívül való örömmel és keztapsolással fogadtattak a' jelenvölt nézőktől. — A' következett napon, úgymint Augustus 25-kén a' tábor helyre ment Ö Felsege, 's ott egynéhány regementeket a' fegyverbea gyakoroltatott.“

Vasárnap, úgymint, Augustus 26. dik napján a' Sz. Jakab templomában szent misét és predikációt halgattak Ö Cs. Kir. Felsegek. Dél után az ide való szép sziget kertet látogatták meg, holott az oda gyülekezett uraság és Publicum eránt különös kegyelmet mutattak; este ismét a' teatrumot látogatták meg.“

Krakoviából, Augustus 18 ik napján. Ö Kir. Hertzegsége Albert Sax-Tesseni herczeg az ide néhány mertföldre fekvő, ennekölte Gróf Olsinsky Josef birtokához tartozott Krzanowi szép uradalmat 330000 forinton vette meg

magának, 's már kez pénzelt ki is fizette. Ennekfelelte a' Krzacowicei híres fürdő hely megvétele végett Lubomirska herceg asszonnyal is alkubotsátkozott Ő Királyi herczegsége, melly alku hogyha tökéletességre mehet, nagy hasznára fog a' mi városunknak szolgálni, a' mennyiben Ő Kir. herczegsége azon fürdő helynek tökéletesebb állapotába leendő tételése végett semmi költségnek nem fog kedvezni.

Nem régebbe illyetén szomorú történet esett itt városunkban: egy alacsony házból származott hajadon, néhány esztendőktől fogva itt lakó, 's köztünk letelepedett testvér nényének tartózkodván, 1000 forintból álló örökségét, bátorság okáért ennek kezébe adta, e' pedig, hogy azon pénzzel tovább is üzörálkodhasson, azt kezéből ki bortsátani tellyességgel nem akarta, 's ez által testvéreinek szerentséjét mindenkor hátraltatta. Ezen nagyon meg bosszonkodván a' hajadon egy igy kvártélyozó gyalog regementbéli Káplárral megismerkedett, és mivel a' vele való barátságban tovább ment mint sem az illendőség hozta volna magával, vele hazafisági életre kívánt lépni. De mivel a' kedvese arra engedelmet nem nyerhetett, a' testvére is pedig sok szemre hányással bosszontotta őtet, végtére meg búsult, 's magát a' Vistula vizének régi árkában vót molskos vízbe ölte. Maga ugyan el veszett, hanem a' hasa felnyitván, a' méhében vót ártatlan tsetsemő onnan elevenen ki vétetett. Fülébe menve ez a' szomorú hír az all tisztnek, bajonetiát maga mellébe ütötte, 's azonnal ő is ki múlt e' vilagból.

Magyar Ország.

Nagy Károlyból Augusztus 6.ik napján. Ezen T. N. Szatthmár Vármegyének kedves Fő Ispánja, Mélt. Hajnacskeői L. B. Vécsey Miklós Úr Eő Nagysága előülése alatt mai napon közönséges gyűlés tartatván, a' mi számos esztendőig Ord. Vice Ispánságot viselt kedves Vice Ispanunk Méltos. Kir. Tanácsos Benedekfalvi Luby Károly Eő Nagy'ága, azon hivatalját, mellyet két Gr. Karolyi, és egy B. Vécsey Fő Ispanok alatt mindenkor dísfiretellen, 's köz meg elégedéssel viselt vala, le tette. Helyette, nevezett kedves Fő Ispán Urunk Tek. Kölcsei Kende Pál Urat, a' ki mind néhai II. József Császár és Kir. di'ő uralkodása alatt, mind most is Substitutus Vice Ispáni hivatalt viselt. Ord. Vice Ispánnya, helyette Tek. Hiri-pi Szuhányi János Fő Notarius Urat Substitutus V. Ispánnya; e' helyett Tek. Jáka Imre Urat Ordinarius Notáriusfá; újabb Geöcz Ferencz Urat első Vice Notáriusfá; Jordánfzki Kovács Sándor Urat 2.ik V. Notáriusfá; Mándi Mándy Imre Urat betűlletből való V. Notáriusfá; Fekete Márton Urat pedig Eszütté tenni méltoztatott. A' Vice Notáriusfággal ama szép talentomokkal, és tudományokkal ekeskedő Vasáros-Naményi Eötvös János Úr is meg kínálta, de ez azt fel nem vállalta.

De térjünk vizsítá, a' mi vólt kedves Ord. Vice-Ispánvunkra, Méltos. Benedekfalvi Luby Károly Úr Eő Nagyságára. Hogy ez a' mi nagy lelkű kedves hazánkfia, mind vólt Fő Ispánainak, mind az alatta valóinak bizodalvét, és a' nemzetnek szeretetét meg nyerte, ha egyeből nem

tsak ebből is ki tetszene, hogy 14 ezteendő elfor-
 gása alatt kéttzer Ord. Vice-Iszanságra, 's négy-
 szer az Ország gyűléshez való követségre egyező
 szívvel és akarattal választott. I mértük mi ezen
 jó fő tisztünket, ő is ismért minket, kinek bútaú-
 zó szavai fokáig fognak füleinkbe hangzani, mel-
 lyekre még azoknak is könnyekbe ábbadoztak
 szemek, a' kik ez e'őt az e' féle időulatot nem
 esmérték — Meg vallották azt tiszt társai, hogy
 a' leg fontosabb dolgokban is bátran léphettek ő
 utánna. Nem kórmányozot ő Kátói keménylég-
 gel, de nem is barátkozott a' puhasággal; minden
 tiszt-társainak követő példája volt a' szorgalma-
 tosságban; ő mindeneket az igasság mértékéhez
 szabott, 's annak ki szolgáltatásában soha személy
 válogató nem volt, minden karba, rendbe, álla-
 patba helyheztetett, és vallású személyekhez egyen-
 lő jó indulattal viseltetett, az özvegyeknek, árva-
 nak, 's ügye fogyott szegényeknek istápjok, tápla-
 ló dajkájok, és attyok volt, mellyre nézve soha
 sem is fog az ő emlékezete nállunk feledékenység-
 be menni.

Egerből Augústus 22 dik napján. Melly
 óhajtvá várják Tek. N. Szatthmár Varmegyének
 Rendei az Ő Fellegétől ki nevezetett Szatthmári
 Megyés Püspöknek. Méltos. Nagy Szalatnai L. B.
 Fischer István Úr Eő Nagyságának kebelekre
 leendő meg érkezését, tsak abból is szembe tűnő-
 képpen ki tetszik, hogy ezen folyó Augústusnak el-
 ső napjaiban tartatott közönséges gyűlésekből egy
 16 úri személyből álló deputatiót küldöttek ide
 hozzánk jövendőbeli kedves Püspökjöknek idvez-
 lésére, a' kik tegnap előtt ide érkezvén, Méltos.

Lub y Károly Kir. Tanácsos Ur vezérlése alatt Püspök Eö Nagysága udvarlására mentek, 's egy igen velős és érzekeny orációval meg tisztelték. Az egész deputatiót fényes ebéddel fogadta el Püspök Eö Nagysága, kinek örömét kettőztette az kiváltképen, hogy a' maga neve napján, úgymint Sz. István Király napján mentek ezen deputatus Urak az ő Nagysága kettős meg tiszteltetésére.

A' Pest alatt vólt tábor, a' múlt Augustus 23-ik napján oszlott széllyel, és az ott vólt Cs. Kir. hadi seregek a' magok régi Cantonjaikba, avagy kvártélyozásoknak helyére ismét vissza tértek. — Hogy ezen seregeknek fegyverbe való gyakoroltatásokkal hadi minifter Károly Kir. Fő Hertzeg nagyon meg vólt elégedve, azon kegyelmes leveléből, mellyet Ő Kir. Herczagsége Magyar Ország commandirozó Generálisához, B. Avinczi hadi Tárnokmester Ő Excellentiájához onnan lett elmentete előtt küdeni méltoztatott, nyilván kitettség: A' hadi Tárnokmester Uram commandója alatt ide gyülekezett hadi népnek meg szemlelése, úgymond, elegendőképen meg győzött engemet arról, hogy ambár azok távol légyenek is helyheztetve, mindazáltal még is igen derekasan viselték magokat. Köszönettel meg esmérem én ezt, és a' Generális 's Stabalis Tiszt Uraknak azok burgóságokat, a' mellyel az alattok valóiknak formálásokban, a' rekrutáknak számos vóltok mellett is mutattak, igen nagyra betsüllöm. — Lehetetlen a' fel- és all. tiszteknak azon készségeket, mellyet a' felség szolgálatjában az elsőői fogva az utólsóig kinyilatkoztattak, meg nem esmérnem, 's nem magasztalnom, nyilván való tanubizonyosága

ez a' commandirozó Generális fáradhatatlan munkásságának, a' melly a' Generálitól fogva az utolsó köz emberig ki terjedt, és valósággal kivánt következtése is volt."

„Arra való nézve, ne sajnállya hadi Tárnokmester Uram az ide fel gyült Cs. Kir. hadi népek tudtára adni, hogy én az ő magok viseletével, 's fegyverben való gyakorlásokkal egéskén meg vagyok elégedve. — Egyszersmind azon jegyzéseimet, mellyeket én néhány regimenteknek evolutióiban tapasztaltam, Kigyelmeddel közleni kívánom, reménylén, hogy Kigyelmed igyekezni fog azoknak tökéletesítésében. Én pedig tartozó kötelességemnek fogom esmérni Ő Cs. Kir. Felsőségnek arról jelentést tenni, hogy az itt táborozott hadi nép, a' maga szolgálatban mutatott buzgósága által magát az ő Felsőge különös kegyelmességgel méltóvá tette. Pesten Augustus 20 ik napján, 1904 ik esztendőben. — Károly Feldmarsal. m. k.

Frantzia Birodalom.

Augustus 14 ik napján azt irták Ostendéből, hogy azon napot az ott táborozó Francia hadi népek muftálásában töltötte el Napoleon Császár; fegyverben való gyakoroltatásokat, a' tenger hátáról nézték az Anglusok. Estére az egész város ki volt világosítva. A' következett napon, ügyelet Augustus 15 ikén, Boulognébe ismét visszament a' Császár.

A' Frantzia Kormányzéknek nem régiben ki adott végzése szerint, ennekutánna minden közép-

fzerü oskolákban és Gymnasiumokban olly tanító mesterek fognak lenni, a' kik a' tanuló ifjakat az úzás mesterségére oktassák, és az ott lévő folyó vizekben és tengerekben őket bizonyos napokon és órákon gyakorolják. Azon helyeknek mélységét, a' mellyekben gyakoroltatni fognak, minden elztendőben meg fogják vizsgálni.

Polgár *Malherbe* volt Tribunus, az érdem legio első századjának Cancellariusává, brigadiros Generál *Lamartilliere* pedig a' Scaldisi osztályban lévő érdem legiónál Commendansá tétődtek.

A' Monitörnek 7 ik Augustusi darabjában következő hivatalbeli tudósítás olvassatik. „A' Guadeloupi szigetnek Generál Kapitánya, osztályos Generális *Ernouff* azt írja, hogy igen vizsgító állapotban legyen azon colonia, hogy azon szigetbéli zsákmányozó hajók, Julius 20 ik napjától fogva 1803-ik elztendőben, Aprilis 23 ik napjáig 1804 ikben 92 Anglus kereskedő hajót raboltak volna el. Ezen tudósításban mind az elraboltatott hajóknak, és az azokon találtatott égyeknek, mind a' Gvade'upi zsákmányozó hajóknak, mind az ezeken szolgáló hajós kapitányoknak neveik és számok szorossan fel vannak jegyeztetve. — A' *Bonaparte* és *Grand-Decide* nevezetű zsákmányozó hajók leg jobban megkülömböztették magokat az Anglusokkal való tengeri tsatában, és ezek voltak abban leg hathatosabb eszközök, hogy az ellenséges hajókat vakmerő elmentállásaik mellett is a' Gvadelupi kikötő helyekbe be vinni lehetett. Az azokon lévő portékáknak négy millio és 506982 liverre tétetődik az árrok.

A' medallia kabinetumnak fő gondviselője polgár Millin, és az ő uti társa polgár Winkler, mind ketten híres Francia Tudósok, és a' Párisi Nemzeti Institutumnak érdemes tagjai, a' kik a' Fr. belső miniszternek ajánlásából Francia Országának déli részébe utaztak, már szerentséffen megérkeztek a' Felső Alpesi orfolyóba, és mingyárt hozzá kezdettek azon munkához, melly a' régiségeknek fel találását tárgyazza, és a' mellyekből nagy világosságot lehet a' régi történet dolgokra és pallérozott mesterségekre nézve venni.

Néhány időtől fogva igen sok hajó építésre való szál fák érkeztek a' Sequana folyó viz hátán Páris városa alá, a' mellyek a' Tulon kikötő helybe fognak küldetni. — Francia Országának majdtsak nem minden részében nagy víz áradások voltak e' nyáron. A' Párison keresztül folyó Sequana is nagyon fel duzzadt. — A' Ligerisre fekvő gyönyörű völgyeket egészen bé borította annak özöne. Orleans városa mellett 17 láb nyomra emelkedett fel azon folyóviz Augustus 4. dik napján. — A' Delphinatusnak és Proviaciának legnevezetesebb folyóvize a' Durance annyira meg árt, hogy annak árvizei miatt se előre se hátra, sem jobbra sem balra utazni nem lehetett. Ezen szerentsétlenség közt a' volt a' leg nagyobb szerentse, hogy már akkor a' nyári takarodásnak vége volt.

Azok, a' kik a' négy utolsó esztendőben Párisban nem voltak, most álmélkodással szemlélik az ottan történet változásokat, az ott újonnan épült szép palotákat, és sétáló's mulató helyeket, mellyenn annyival inkább lehet bámúlni, mivel azon

négy esztendő alatt, csak egyetlen egy esztendő volt békeállás. — Itten új lovaglő amphitheatrumokat, amott szépen ki rakott tágas útzákat, tovább szép árnyékos sétáló helyeket, és szökő kutakat lehet szemlélni. — A' Luxemburg nevezetű régi királyi palotához hasonló szép épületet egész Frantzia Országban találni nem lehet, mellynek meg tágasított, és fel ékesített kertében szabadon mulathattya magát a' Párisi Publicum. — A' plántás kert (mellynek fő gondviselője néhai Buffon volt) sok idegen plántákkal, hasznos fűvekkel és tsemetékkal bővítettett meg; a' régi bassilla helyén, egy tágas és szép mulató hely, és olly canalis készítettik, mellynek egészséges vizével tettzése szerint élhet a' Párisi Publicum. És nemcsak a' kormányzó, hanem a' városnak tehetősebb lakosi is gyönyörködnek a' szép remek épületeknek építésekben. — Egy szóval azt lehet mondani, hogy ha a' Párisi iz érzés 20 esztendőig olly divatjában legyen, mint most van, talán egyetlen egy régi avas épületet sem lehet azon városban többé látni.

Nagy Britannia.

Azok a' tekintetes személyek, a' kika' Windsor nyári királyi residentiában a' Fels. Királynak udvarlására a' múlt Augustus hólnapnak 2-ikán mentenek vala, nagy számmal voltak. A' Kumberlandi, Kenti 's Cambridgei Királyi hercegek, 's velük együtt Pitt minister, Lord Melville, Lord Mulgrave, az Orosz és más Európai követek is jelen voltak. Sokakkal közölők sokáig beszélgetett a' Fels. Király,

A' Wallisi Kir. hercegeknek fő hadi kvártélyába Bright onba, az Anglus szolgálásban lévő Német legióból 1000 ember marfirozott bé. A' város környékén lévő tábor helyeket maga a' Wallisi herceg is meg szemlélte, és hatnagy hor-dó jó Anglus fert ajándékozott a' legénységnek. Ismét 1000 ember váratik oda azon Német legióból.

Anglus Admiralis Duncan, a' ki néhány esztendővel ennekelőtte, a' Batava Republikának Taxeli kikötő helyében vólt flottáját meg támadta és öfzve is rontotta, Edinburgba való utazásában, a' gyomrába hágott podagrában hirtelen meghalálozott. Ennek a' nagy tengeri hérosnak halála közönséges szomorúságot okozott a' N. Britanniái Birodalomban. Cluj / Central University Library Cluj

Batava Respublika.

Ezen Köz Tárfalágnak törvénytévő Tanácsa a' múlt Augusztus hólnapnak 13 ikára hivattatott öfzve azon egyeffégnék meg erőffitése végett, melyet a' Nasszau - Orániai és Fuldai hercegeknek ki elégitések végett a' két résznek meg hatalmazott követjeik egymás közt kötöttek. Az Orániai hercegeknek azon uradalmiért, és örökségiért, melyeket azon hercegi ház a' Batava Respublika tartományaiban birt vala, öt millió forint fog 10 esztendő el forgása alatt fixetödni.

Az a' Nicröy nevezetű Hollandus hajoskapitány, a' ki 1798 esztendőben azon két fregatokat commandirozta vala, a' mellyeken hadi népet kellett vála Irlandiába által vinni, az ellene

hozatott hadi törvényhez képest, kassiroztatott, és minden hadi tisztségnek viselésére elégtelennek lenni hirdettetett. — A' Batava Respublika napnyugoti Indiában lévő öröklégekben commandirozó hajós fő vezér Bloys Treslong olly véggel utazott onnan Hágába, hogy megmutathassa azt vóltaképen, hogy ő a' Surinami colonia Anglusok által lett el vétetésének oka nem vólt.

Dánia Ország.

A' Koppenhági Kir. udvarnál lévő Frantzia követ a' múlt Augusztus hónap 3 ikán tartatott audientzian adta által a' Fels. Dániai Királynak, a' nékie Párisból küldetett új credentialis levelet.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Az a' Koppenhági meg jutalmaztató hafznos tarlalág, a' mely a' hiven szolgáló tselédeknek jutalmat osztogatni szokott, nem régiben számos szolgáló leányokat jutalmaztatott meg, olyanakat tudnillik, a' kik nem tsak hiven, hanem sok esztendőket igazan, és álhatatossan töltöttek el szolgálatjokban.

A' 11-ik Augusztusi Helsingöri levelekhez képest, az az Orosz eskader, a' mely hét linea hajóból, és hat fregatból áll, most a' Kiögeri tenger öbölben múlat, 's azt mondják, hogy semmi ki szállani való hadi nép nincs azonn. Ebből tehát illy következeft húznak ki, hogy nem más végből, hanem tsak azért mentenek vólna oda azok az Orosz hajók, hogy az azokon lévő legénység magát a' tengeri szolgálatban gyakorolhassa.

A' Koppenhági hajó építő mőhelyben három

linea hajó és egy fregat vágyon most munkában, mellyek rövid idő alatt el is fognak készülni.

Orosz Birodalom.

A' Pétersburgi Cs. tudományoknak akadémia-
sja (Academia Scientiarum Petropolitana) nem ré-
giben 500 rubelt tett fel annak jutalomúl, a' ki O-
rosz versekben valamely szép tragoediát, avagy
szomorú játékot fogna ki adni. A' tárgyat a' ki
adónak szabad tetszésébe bízta ugyan ez a' tudós
akadémia; mindazáltal igen kedvellen fogja azt
venni, ha azon Birodalom historiájából fogja azt vá-
lasztani. — Ezt az 500 rubelt valamely esmérei-
len személy küldötte azon végre ezen Akadémia
kezébe.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Orosz Birodalombeli Status-Tanácos Storch
Ur nem régiben ki adott fontos munkatskájában,
ezen roppant birodalomnak éstendei jövedelmét
109 milliő rubelre teszi, melly summa más Euró-
pai hatalmas Statusokra nézve azért igen nagy, mi-
vel fokkal kevesebb költség nélkül szüköködik
az Orosz Birodalom, mint a' több Európai Sta-
tusok.

Azon Canalis, avagy vizi tsatorna, mellyet
a' Pétersburgi Csász. udvarnak rendelkezésből a'
Mitta és Wolchow folyó vizeknek egy. sítélekre,
és az Orosz Birodalombeli kereskedésnek őregbi-
tése végett Gróf Siewers kezdett készíteni,
már tökéletességre viterődött, és ezen hasznos Sta-
tus szolga emlékeztetének fenn maradására nézve
Siewers tsatornának neveztetett. Ez a' Gróf

S i e w e r s Lieflandiai születésű volt, és a' Warsauban tartatott utólsó Lengyel Országai közönléges gyűlésen Orosz követséget viselt.

Északi Amérika.

Neu Yorkból (új Eboracumból) 23 napok elforgása alatt egy hajó érkezett a' Doweri kikötő helybe (Angliának Kent, az az, Cantiumi Gróflágáb), melly oly hirt hozott onnan magával, hogy ezen szabad Statufokból álló Respublikának lakosi közt nagy részre való hajlás és villongás támadott, és hogy a' Livingston úr helyett, Párisba követségbe rendeltetett General Hamilton, a' szövetséges Statufoknak mostani Vice Præsidentse Oberster Burr egy szál kardra ki híván megölte volna.

Ezen Respublikának tartományai tökéletlenül meg lévén arról belsőképpen győződve, hogy minden jó intézetű Statufoknak boldogsága az ifuságnak helyes nevelésén fundálódjon, annak nagyobb nagyobb tökéletességre leendő vitelében színtegyen vetelkednek egymás közt. Megfontolván azt, így szól ezen Respublikának törvénytévő Tanácsa minapi rendelésében, hogy a' jó nevelés a' jó kormányzásnak leg erősebb fundamentuma, és a' köz szabadságnak leg bátorságosabb záloga legyen, rendeljük, hogy ennekutánna ezen Köz Társaság 119 Kantonjaiban egy egy Oskola állítódjék fel, minden Oskola házépítésére 100 dollár, a' minden Oskol belüli tanító fizetésére 150 dollár fordításték (Egy dollár a' mi számlálásunk szerint 24 vagy 25 krajtzárt teizen.)

Tudósítás.

Most közelébb ilyen trimű eredeti Magyar munka jött ki: „A' Mértékeknek számvetése, a' kereskedésnek, és belső gazdálkodásnak hasznára, sok tapasztalások, próbák, és egybevetések után öfzfze írta Káts István, Filozofiának Doktora. Nagy Váradon Máramarosy Gottlieb Antal' betűivel. 1804. Az egész munkának tekintete. — 1. Szakasz. A' Folyadékoknak mértékje, a' Magyar és Bétsi itzék, 's Erdélyi kupák szerént, akókra, magyar kistsebrekre, és Erdélyi vedrekre vetetik öfzfze. — 2. Szakasz. A' magoknak hiteles mértékje adatik elő, az itzéktől kezdve, a' vékáknek negyedjeivel egész köbölíg (kültig) vagy két Pozsonyi mérőig. De a' magyar itze mellett a' német itze is hitelesedik. — 3. Szakasz. A' nehézségek' mértékje adatik elő. Úgy mint a' patikai és po'gári mértékék, az arany és ezüst mértékekkel együtt. — 4. Szakasz. A' kiterjedéseknek négyzetgű (quadrat), és kotzkás (cubic) számvetése, a' leg világosabb, bátrabb, és rövidebb móddal tételik ki. Hanem előre megjegyztetik a' Párisi, Bétsi, és Rajnai láboknak tulajdon részeikkel való külömbözése, és a' régi magyar mértéknek, királyi résznek (ulnæ regalis) hiteles előadása, 's az említett mértékekkel való öfzfzevetése. De az igaz Magyar fűg, és több külföldi hoizmértékek is előadnak.